

NOVI DOKAZI O GROZOTAH V TITOVSKIH TABORIŠČIH

Dvanajst ur dela na dan z dvema decilitroma pitne vode

Na Golem otoku je bilo okrog 2500 jetnikov - Taborišče je bilo zgrajeno od kriminalcev iz Lepoglave izrecno za "kominformiste" - S krampi se je ruvala skala

III.

Jetniki, ki so bili že dalj časa na Golem otoku, so mi povedali, kdaj so titovali zgradili taborišče. Takoj po Resoluciji Informacijskega urada od junija 1948 so se začele po Jugoslaviji množiti aretacije. UDB je aretirala vsakega, ki je odobraval njeno vsebino, njene posamezne ugotovitve, njen duh. Aretirali so tudi vse tiste, ki so zahtevali, naj se dovoli v partiji svobodna diskusija, naj se dopušča kritika in samokritika, naj se na pravi konec nevdzdržnemu protidemokratskemu režimu. Političarji je vzela na piko vsakega, ki se je izrekal za svetobno in prijateljsko s Sovjetsko zvezo in je obsajal izdajalsko početje režimskih organov.

V kratkem so bili vsi zapori prenatrpani z jetniki tako, da titovalski voditelji niso več vedeli kam z njimi. Zato so odločili, da se v številnih krajih Jugoslavije izgradijo posebna taborišča, v katerih naj bi se spravili desetstisoč komunistov in partizanov, ki so se zoperstavljali Titovemu izdajstvu.

Taborišče na Golem otoku je torej nastalo po tem sklepu beograjske vlade. Nekaj dni so jetniki izbirali v jeti v Lepoglavu določeno število kriminalcev in jih v strogi tajnosti odvedli na Goli otok, ki je bil do tedaj zapuščen otok brez rastlinstva, brez vode in brez žive duše.

Otok se nahuja prav nasproti mesta Senj. Kriminalci so prišli na kraj in začeli v veliki nagli graditi barake. Ko je bilo določeno število barak že pokonci, so kriminalce odvedli in privajali prvo skupno političnih jetnikov, t.j. "kominformistov", kot imenujejo v Jugoslaviji komuniste, demokrate, partizane, aktiviste, ki so ostali zvesti stvari socializma in komunizmu, Sovjetski zvezi in taboru socializma.

Politični jetniki pa so mo-

rali pod nevarnimi življenjskimi pogoji, spreminili otok v gradbišče, izpopolnjevali taborišče, ga razširili, zgradili večje število vojaških objektov, bunkerjev, vil za udobne oficirje, ceste, pomole itd. V tistem času, ko sem se nahajal v taborišču, je bil po veljavnih taboriščnih podpolkovnik UDB Bulatović. Vsaka republika pa je imela svojega predstavnika UDB, ki je imel čez etnike, ki so spadali pod republiko, ki jo je zastopal. Hrvaško n.p.r. je tedaj zastopal major UDB Guzina iz Splita. V času mojega prvega bivanja na Golem otoku je bilo

Oznanjevanje dreves v govorju (hingan na Kitajskem za sečnjo starih dreves in za zaščito gozdne imovine (Agencija "Nova Kitajska")

kakih 2500 jetnikov. Delati smo morali od 8 do 12 ur na dan. Hrana je bila izpopolnjena, vendar je bila nezadostna celo za ljudi, ki ne bi popolnoma nič delali. Največja naša muka je bila žeda. Na Golem otoku ni bilo pitne vode. Dovažati so jo morali s kopnega. Zato pa smo dobivali vsak dan po 2 decilitra vode, ki nam je morala služiti za vse in ki nam ni zadostovala niti za eno uro, kaj pa še da nam bi zadostovala za ves dan! Zato pa se je dogajalo, da smo se morali marsikdaj posluževati morske vode, če smo si hoteli vsaj delno utišati struženo žedo, ki nas je mučila.

Ves dan smo morali delati pod neznosnim soncem. Na desetine jetnikov se je v teku dneva onesveščalo in mnoge je popadla sončarica. Večkrat ni bilo čolna, ki je prinašal vodo na otok. Tedaj nismo dobili niti te tako skrnene obroka vode.

Delo je bilo težavno. Otok je skalnat. Mi pa ni imeli primernega orodja, da bi izvrševali naloge, ki so nam jih zadajali. Zato smo s primitivnimi sredstvi, t.j. s krampom kopali po skalah, kar je stalo mnogo napora in truda.

In vse to je večini jetnikov pokvarilo srce, saj je dokazano, da je nenadno opravljanje tako težke fizičnega dela, kot je ruvanje skal s krampi, najbolj učinkovito sredstvo za ugonabljenje ljudi.

Vsaka dva ali tri mesece je prihajala nova skupina jetnikov. Od časa da časa je odhajala skupina jetnikov, ki so bili že dalj časa v taborišču. Pošiljali so jih na takozvano "sprostovoljno" delo v razne kraje Jugoslavije.

V določnem trenutku so tudi mene odvedli z Golega otoka s tretjo skupino, ki je odšla v Jugoslavijo pod varstvom policije na "sprostovoljno" delo. 1. julija 1950 sem prisel

s svojimi tovariši v nesreči na kopno. Dodelili so nas na čisto Novi-Senj, katero smo morali obnoviti. Po dveh mesecih težkega in napornega dela, so začeli šušljati, da nas bodo poslali domov, če da smo odslužili svojo "kazeno". Preden pa so me spustili so me poklicali na vodstvo UDB, kjer me je sprejel major Guzina. Tam mi je dejal, da je prepričan, da nisem spremenil svojega stališča, a da me vseeno pušča na svobodo. Na vsak način, mi je rekel, moram zelo dobro paziti, kaj delam, ker bom drugače ponovno aretirani in poslan v taborišče. Tako sem septembra 1950 prisel na Reko, t.j. leto dni zatem, ko sem bil brez sodbe in brez procesa obsojen na 9 mesecev zapora. Namesto 9 mesecev sem jih napravil 12!

B. T.

Naroči se na "Delo" in preskrbi nove naročnike

Prijatelji, tovariši, če želite prejemati "DELO" na dom — POSTANITE NAROČNIKI!

Ako hočete prihraniti in istočasno pomagati naši upravi — POSTANITE NAROČNIKI!

Ako hočete prejemati "DELO" brezplačno okrepite kampanjo za pomnožitev naročnikov. Preskrbite nove naročnike za naš list!

Kdor bo preskrbel 5 novih letnih naročnikov za naš list, bo prejel "DELO" šest mesecev brezplačno.

Kdor bo preskrbel 10 novih letnih naročnikov za naš list, bo prejel "DELO" tri mesece brezplačno.

Kdor bo preskrbel 20 novih letnih naročnikov za naš list, bo prejel nagrado v knjigah znatne vrednosti, ki si jih bo lahko sam izbral.

NAROČNINA ZA "DELO": TRIMESEČNA 260 lir, ŠESTMesečna 520 lir, LETNA 1000 lir.

PRED ZAKLJUČKOM OBNAVLJANJA IZKAZNIC

Vedno nove sile pristopajo z zaupanjem v vrste naše partije

Nagli koraki naprej zaostalih sekcij - Pri Magdaleni 12 novih tovarišev - Prazniki razdelitve izkaznic

V okviru kampanje za obnavljanje izkaznic in rekrutacijo beležimo v zadnjem tednu znaten napredek posebno nekaterih sekcij, ki so že precej časa žele na razmeroma nizkem odstotku izpolnjenega dela. Krepi koraki naprej teh sekcij dokazujejo dobre organizacijske sposobnosti in visoko politično občutljivost tovarišev. Imamo nadalje sekcije, ki so v tem času dovršile svoje delo in se postavile v lestvici na prva mesta.

Vzemimo n. pr. sekcijo "Cu-

riela, ki je običajla pri približno 50 odst. izpolnjenega dela. Do sobote je ta sekcija v enem samem tednu poskočila na 93 odst. Po tej poti so krepko stopile tudi sekcije Pončana s 85 odst., Sv. Jakob in Tomažič. Med sekcije s 100 odst. izvršenim delom so v zadnjem tednu vključile še Pečar, kjer so pridobili tudi 2 nova člana, Pisoni z 1 novim, dočim je Magdalena dosegla 90 odst. rekrutirala pa je 12 novih članov. S tem je dobila sekcija Barriere, ki be-

leži najvišje število rekrutiranih (25), v Magdaleni precej resnega tekmeča. Če pogledamo splošno stanje, kot je bilo še v soboto, vidimo, da prvi vrsti številne sekcije iz mesta in s podeželja, ki so dosegle cilj in so se v rekrutaciji dobro izkazale, kot Barrieri, Sv. Križ, Pisoni, Pečar, Trebče itd. V drugi vrsti najdemo določeno število sekcij, ki se nahajajo zelo blizu cilju. Tako imamo Dolino z 98 odst., ladjedelnice Felszeg 96 odst., Skelejš 95 odst., Milje 94 odst., Tovarno strojev 92 odst., ter še nekaj drugih. V tretji vrsti se pa nahajajo zopet druge sekcije, ki so v enem tednu poskočile od povprečnih 55-65 odst. na 80 in več.

V zadnjih dneh se sekcija Sv. Križ rekrutirala nadalje tri člane, tako da je dosegla približno skupno 19 novih tovarišev. Kriski komunisti so nadvse ponosni na svoje delo in v zvezi z obnavljanjem akcije za dobivanje vedno novih tovarišev, za povečanje kriske družine zglednih borcev za pravice delovnega človeka. A tudi vsa naša Partija je nanje lahko upravičeno ponosna.

PRAZNIKI

RAZDELJEVANJA IZKAZNIC V četrtek so se zbrali v Trebčah tovariši iz te vasi ter iz Padrič in Gropade. V vzdušju navdušenja in borbenosti

se je odvijal praznik razdelitve novih izkaznic, ki sta se ga udeležila tudi tov. Vidali in Marina. Visoka udeležba tovarišev iz obmejnih vasi, kjer je še posebno divjalo titovalski teror, kakor tudi v kratkem času izvedena akcija obnavljanja in rekrutacija novih sil nam še enkrat potrjuje, da so bili vsi titovalski poskusi dejanja nezaupanja do naše partije in vodstva popolnoma zaman. V navedenih vaseh je ostala naša partija neokrnjena in na vso jezo titovalcev se je bolj okrepila z novimi močmi. V priznanje za uspešno delo tovarišev so prejeli navedene sekcije diplomo ter več letnih knjig.

V soboto pa so svečano razdelili izkaznice v VOM in Pisoni. V Križu so tovariši pripravili to slavnost s posebno krstnostjo. Ker nimajo še lastnega sedeža so za to priložnost preuredili zasebno stanovanje. Navdušenost prisotnih se je šestopjevala ob prihodu naših priljubljenih voditeljev tovarišev Vidali in Marine, ki sta imela na prazniku kratek prijazen govor ter pohvalila tovariše za 100 odst. izpolnjenega dela ter rekrutacijo 16 novih članov. Po razdelitvi izkaznic sta nastopila domači zbor in godba. Ob zaključku so se tovariši svečano obvezali, da bo-

(nadaljevanje na 4. strani)

OBTOŽNICA PROTI BERIJI IN NJEGOVIM SOKRIVCEM

BERIJA JE ORGANIZIRAL zaroto v interesu imperialistov

Obtožnica proti Beriji in njegovim sokrivcem, ki je bila objavljena 16. decembra je v izsledku naslednja:

Preiskava je ugotovila, da je Berija, izkoriščajoč svoj položaj organiziral sovjetski vladni sovražni izdajalsko zarotniško skupino, ki je zasledovala zločinski namen izkoristiti v interesu tuje kapitala organe zveznega notranjega ministrstva proti Komunistični partiji in vladi. Ta skupina je skušala postaviti notranje ministrstvo nad partijo in vlado zato, da bi se polastila oblasti, odpravila delavsko-kmečki sovjetski ustroj, obnovila kapitalizem in ponovno vzpostavila nadlodo buržoazije.

Aktivisti člani te izdajalske skupine so naslednji obtoženci, povezani z Berijo na podlagi dolgotrajnega zločinskega delovanja v organih notranjega ministrstva: bivši minister državne varnosti in državne kontrole Merkulov; bivši notranji minister Georgije Dekanov; namestnik mini-

stra za notranje zadeve Kobulov; vodja oddelka notranjega ministrstva ZSSR Goglidze; bivši notranji minister Ukrajine Mešik; bivši načelnik preiskovalnega oddelka pri notranjem ministru Vladimirski.

Dolga leta so Berija in sokrivci pazljivo skrivali svoje zločinske delovanje. Po smrti Josipa Stalina, ko se reakcionarne sile povečale svoje prevratniško delovanje proti sovjetski državi, je Berija začel pospeševati svoje delovanje zato, da bi uresničil politično preobrazbo notranjega ministrstva, svoje zločinske načrte in se polastil oblasti. To je omogočilo, da je bil v kratkem razkrinkan kot izdajalec svo-

razširil svoje zločinske stike s tujimi obveščevalnimi službami preko vohunov, ki jih je kdaj kdaj rešil pred ovadbo in pravično kaznijo. Kot izdajalec škodljivih vohunov tujih obveščevalnih služb je Berija imel stalno stike s protirevolucionarnimi etnami: menševskimi in drugimi vohunskimi agenti.

Skrbno prikrivajoč svoje zločinske preteklost in svoje vohunške stike, si je Berija izbral kot glavno metodo obrekovalne, in izvele in provokacije proti poštenim delavcem, partijskim in sovjetskim organizacijam, ki so se postavljali proti njegovim zločinskim načrtom. Ker so se na ta način vgnjezdili v Zakavkazju in Georgiji

Nastop pevskega zbora armade LR Romunije v Moskvi

Je dežele in da so bili podzveti ukrepi, ki so napravili konec njegovemu sovražnemu delovanju.

Ko je marca 1953 postal notranji minister, je Berija napravil vse, da bi postavil svoje sokrivce na važna mesta notranjega ministrstva. Zarotniki so preganjali vsakega poštenega delavca notranjega ministrstva, ki ni hotel izpolnjevati zločinskih direktiv Berije. Da bi podrt kolhozni ustroj in ustvaril prehranbene težkote, je Berija sabetiral in ovrnil uresničanje partijskih sklepov o razvoju kmetijstva in

dvigu ljudske blaginje. Ugotovilo se je, da so skušali Berija in sokrivci ponovno oživiti preostale buržoazno-nacionalistične elemente v zveznih republikah, zato, da bi se sejala sovražnost in naspotstva med narodi ZSSR in prav posebno da bi se spravilo v nevarnost prijateljskega ruskim in drugim narodi ZSSR.

Ker niso mogli računati na nobeno pomoč v notranjosti zavez, so Berija in njegovi sokrivci pogladi vse svoje nade v pomoč tujih reakcionarov imperialističnih sil. Kot je preiskava ugotovila, se je Berija priučil povelja s tujimi obveščevalnimi službami za čas državljanske vojne 1919 je Berija zagrešil svoje prvo izdajstvo v Bakiju, ko je postal tajni agent vohunske službe v službi Angležev in protirevolucionarne Musavatove vlade Azerbajdžana. Drugo svoje izdajstvo je zagrešil leta 1920 v Georgiji, ko je vzpostavil podtalne stike s tajno menševiško policijo Georgije, ki je bila oddelek angleške vohunske službe.

Preiskava je ugotovila, da je v naslednjih letih nadaljeval in

potem v notranjem ministru ZSSR, se Berija in sokrivci niso ustavili pred nobeno oviro v svojem prizadevanju za odstranitev nezaveznih oseb. Pri tem so se poslužili ilegalnih in nasilnih dejanj.

Preiskava je odkrila vrsto zločinskih mahinacij Berije, ki naj bi pripomogle k uresničenju njegovih karierističnih ciljev in k zavrnitvi njegovega odkritja. Tako se je ugotovilo, da je Berija za svoje zločinske cilje delal skupno s svojimi sokrivci mahiniral in se boril proti znamenitemu voditelju partije in države Sergu Ordžonikidzeju, katerega je Berija smatral kot oviro. Odkrilo se je, da je Ordžonikidze sumil o resničen obrazu Berije. Po smrti Ordžonikidzeja so Berija in njegovi kruto preganjali njegovo družino.

Berija in njegovi so umorili člana partije od 1902 Kedrov, sodelavca Džerdžinskaja, ki je imel podatke o zločinskem delovanju Berije. Ugotovili so se dokazi drugih umorov in terorističnih dejanj.

Odkrila so se tudi druga izdajalska dejanja Berije in njegovih, ki so s tem hoteli oslabiti obrambo moč ZSSR. Iz preiskave so izšli težki dokazi o zločinskem delovanju Berijevih sokrivcev. Sokrivci Berije so se vedli kot agenti mednarodnega imperializma in kot zakleti sovražniki ljudske Jugoslavije. Preiskava je ugotovila tudi zločine, ki pričajo o moralni degradaciji Berije in ki so bili izvešeni iz sešnih imenovan. Obtožence Berija je, ko je bil postavljen pred obtožbami in dokazi, priznal prvo najtežjih zločinov proti državi.

Berija se preda sodišču pod obtožbo veleizdajstva, organiziranja protisovjetske zarote, terorističnih dejanj in aktivne borbe za čas državljanske vojne proti mednarodnemu delavskemu razredu v celbanju, kot agent vohunske službe Musavatove vlade, Merkulov, Dekanov, Kobulov, Goglidze, Mešik in Vladimirski so obtoženi veleizdajstva, terorističnih dejanj in sodelovanja v izdajalskih in protisovjetskih skupini. V skladu s sklepom Vrhovnega sovjeta ZSSR se zavezuje Berija in sokrivci pred posebno sodišče Vrhovnega sodišča ZSSR.

Za vsakogar nekaj...

»Ker prihrani moja tovarna v vašim izumom 25 milijonov na leto, povejte mi sedaj, katera znamka cigaret vam najbolj ugaja!«

V LEKARNI »GOSPOD LEKARNAR, jaz vse počim ne morem spati. Dajte mi kaj pravega!«

»Pravek? Proti mrčesu ali proti nespečnosti?«

»Očka, zakaj mi ne kupiš sestrice? Bom vsaj imel družbo pri igri.«

»Že prav skino, govoril bom z mamico!«

»Kaj pa, če bi jo preseneli?«

RAZPRAVA TOVARIŠA VIDALIJA V IDEOLOŠKI REViji KPI "RINASCITA" Gospodarski razvoj Trsta in nacionalno vprašanje

II. Dobi razvoja sledi katastrofa: trikratno francosko okupacijo Trsta in njegovo vključitev v Napoleonove Ilirske pokrajine (1796-1798). V zadnjih treh letih izgubi Trst 10.000 prebivalcev in v zadnjih 19 mesecih se 64 trgovskih podjetij seseli ali propade.

S povratkom pod Avstrijo se vzpon nadaljuje: število prebivalstva se poveča (36.000 prebivalcev leta 1815, 42.000 leta 1820, 82.000 leta 1850); trgovski promet, ki znaša 1814. eta 60 milijonov forintov, do 1850. leta 200 milijonov v letu 1854. Od leta 1812. do 1860. nastane v Trstu številne ustanove, ki poživijo gospodarsko življenje: leta 1812. nastane prva tavarovalna družba, leta 1824. ji že 23, ki zadovoljujejo vse potrebe jadranskega brodolastništva. Leta 1836. se ustanovi Tržaški Lloyd, leta 1853. Tržaški arsenal. Iz splošne in preureditve starih ladjedelnice nastane leta 1857. ladjedelnica Sv. Marka in se začne gradnja Tovarne strojev Iv. Andreja. Ustanovijo se tudi številne druge industrije za predelovanje tranzitnega blaga. Trgovina na debelo, mala in srednja industrija, obrnito, precvitajo in se razvijajo po sledi glavne žile tržaškega gospodarstva: trgovskega prometa.

Okrog leta 1860. se razvoj ustavi zaradi tega, ker se niso primerno razvile nove zahteve po železniških zvezah z vedno obširnejšim zaledjem, ki sega lo Češke, Moravske in Slezijske, katere najdejo nova izhodišča v konkurentih, ki jih predstavljajo severna pristanišča. Tudi nastanek italijanske kraljevine pospešuje razvoj njenih pristanišč. Pomorski izvoz iz Trsta v Italijo, ki je predstavljal v dobi 1868-1886 od 1/5

do 1/7 vsega izvoza, se v desetletju 1889-1909 zniža na 1/11-1/14 vsega izvoza. Pojavijo se še druge spremembe v tržaškem prometu z razvojem železniških zvez (1. 1870. trbiška, 1905. podbrška). Kopni promet, ki je znašal 73 milijonov forintov proti 205 milijonov forintov pomorskega prometa se po 50 letih izenači v skupni vrednosti približno 500 milijonov forintov. Promet zadojiva vedno bolj značaji tranzitnega prometa, pri čemer ima letnje dež državno avstrijsko zaledje. Da bi se mogli uspešno boriti proti rastoči konkurenci Hamburga, Bremena in Šečina ter rešiti poti, se mora Trst vedno bolj povezovali s cesarsko državo in upravo.

V prvi polovici dvajsetega stoletja se število prebivalstva postopoma večja po večini zaradi dotoka grških, armenskih, nemških, čeških in italijanskih priseljencev (1. 1900: 176.383; 1910: 235.509; 1914: približno 250.000).

Med leti 1815. in 1914. pospešuje velik gospodarski razvoj posebni tarifni ukrepi, ki dajejo prednost Trstu za prehod blaga iz Hrvaške, Galicije, Bukovine, a predvsem gospodarski sunek Avstrije v njenem »Drang nach Osten«. Za tržaško pristanišče beleži promet naslednje etape: 1810: 88.176 ton; 1850: 641.391 ton; 1900: 2.158.624 ton; 1913: 5 milijonov 480.000 ton. Skupni promet od 1890 do 1913 (uvoz in izvoz po zemlji in morju) napreduje takole: 1890: 2.400.000 ton; 1896: 2.600.000 ton; 1900: 3.400.000; 1905: 4.300.000; 1910: 5 milijonov ton; 1913: 6.140.000 ton. Skoraj vse promet v Trstu leta 1913. prihaja in odhaja v njegovo obširno zaledje, odgovarjajoče sedanjim ozemljem Madžarske, Češkoslo-

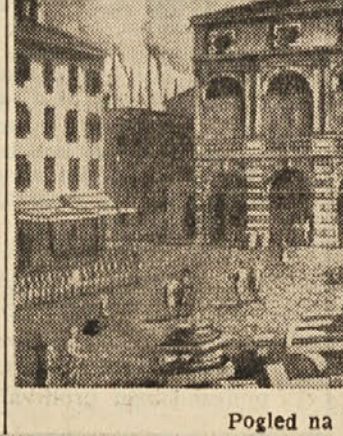
vaške, Avstrije, Jugoslavije, Romunije, Poljske, Ukrajine itd. in prvenstveno iz tega (za preko 90%) črpa Trst svoje gospodarsko življenje.

V dobi 1915-18 ostane Trst, ki leži v bližini meje in bojne črte, odrezan od svojega zaledja in od vsake možnosti dotoka blaga in tudi osnovnih življenjskih potrebščin ter zaradi te nenadne ločitve strašno vsaj med nekaterimi stoji. V Istri se pojavi mnogo prej kot v Trstu zaradi raznih stikov, posebno obalne beneške Istre z beneško republiko.

V Trstu si šele v letih 1836-1846 skupine italijanskih intelektualcev, netržčanov, postavi za cilj zbuditev narodne zavesti: to so pisatelji »Faville«. Poskus se konča s slabim uspehom tudi zato, ker je zadržanje državnih organov relativno dobrodošlo zaradi intervencije nekaterih avstrijskih

RAZVOJ DVEH NARODNOSTI

Govorec o vprašanju in od-

Pogled na Veliki trg, kot je bil ob koncu 19. stoletja.

Gradnja novih liričnih in dramskih gledališč v ZSSR

Za prihodnja leta je v načrtu gradnja v ZSSR nad 20 liričnih in dramskih gledališč. Največja z 2.000 sedeži za gledalce bodo gradili v Celjabin-sku, Kazanu, Frunzeju in Voronežu.

Nova gledališča bodo zgrajena na podlagi najmodernejših napotil sovjetske gledališčne arhitekture in bodo razpolagala z vsemi udobnostmi bodisi za gledalce kakor tudi za igralce, kot premičnimi odti, posebnimi napravami za dvigavanje kulis itd.

NOVA LEPA KNJIGA SHPZ

LJUDSKI KOLEDAR
v vsako slovensko hišo!

V rokah imamo »Ljudski koledar 1959«, ki ga je izdala Slovensko hrvaška prosvetna zveza. Reči moramo, da nas je ta izdaja že na prvi pogled priletno presenetila. Po svoji opremi je letošnji koledar mnogo lepši, obsejnejši in pestnejši od lanskega. Saj obsega 256 strani velikega osmerca ter je tiskan na lepem belem papirju, kar je mnogo dvignilo njegov zunanji izgled in privlačnost.

Posrečena je ideja umetniške opreme, za katero so bili letos izbrani motivi slovenskih ljudskih običajev. Tako naslovna stran prikazuje v petbarvnem tisku rajanje mladine okrog kresa, ki gori nad tržaskim zalivom. Tudi za vsak posamezen mesec je v dvobarvnem tisku prikazan najzanimivejši ljudski običaj. Tako ima januar gojenjske kolednike, februar svetlovanjske snubitev, marec kurentne s Ptujске polje, april zelenega Jurja v Beli Krajini, maj majnjo v dolinskem Brestu, junij žiljsko štehanje, julij istrski balun, avgust barkovljansko emantjanado, september belokranjsko kolo, oktober smislo, november kraski »vavle« in december boljujsko klučanje. Poleg teh slik je tudi mnogo članov odn. spikov opremljenih z lepimi ilustracijami, ki obenem z več umetniškimi slikami — ena med njimi v petbarvnem tisku — zelo povzdiguje lepoto koledarja.

Tudi po vsebini je letošnji koledar velik korak naprej od lanskega. V splošnem koledarskem delu je poleg običajnih podatkov o praznikih, spominjskih dnevih, sončnih in luninih mrkih, premičnih praznikih za prihodnje desetletje, letos dodan seznam slovenskih rojstnih dni; le žal, da ta seznam, verjetno zaradi pomanjkanja prostora, ni obsejnejši.

Koledarski del je v glavnem ostal, če izjemamo naslovne risbe za mesce, po svoji ureditvi isti kot lani: dnevi, vremenski pregledi, ljudska moštva, lunine mese, nebesna znamenja, dolžina dneva, sejni, zgodovinski dnevi.

Posebno razveseljuje je ugotovitev, da je letošnji koledar SHPZ napravil velik korak naprej tudi glede izbora in vsebine članov, čeprav je bil že lani na zelo dostojni višini. Posebno močno je zastopana zgodovina delavskega gibanja in sicer kar s petimi izvirnimi članki. Članek »Delavsko gibanje proti trem fašizmom« prikazuje borbo demokratičnega gibanja od leta 1918. do danes; številne slike ponazarjajo obseidlo. Zelo zanimiv je članek Rika Malalana o nanku I. prekomorske brigade, ki so jo osnovali bivši konfiranti in priporniki v luži Italiji. Varnost te vrste članke je zlasti v tem, da prikazujejo k ugotavljanju resnične zgodovinske slike naše polpreteklo dobe. Zato pomeni vsak tak članek važen doprinos k slovenski zgodovini. Iz tega razloga je za Slovence in delavsko gibanje na Goriškem pomemben prispevek I. rana Nanuta »Delavsko gibanje na Goriškem«, v katerem je v obliki osebnih spominov svetljenj veljajo naprednega gibanja. Isto velja tudi za Gapaninjeve članke o Srebrniču, ki vsebuje dragocene, deloma neobjavljene podatke o tem velikem sinu Goriške.

Zelo zanimivi so članki, ki pogledajo na neizpranjo zakladnico slovenskega narodopisja na Trškem. Vsi so popolnoma izvirni ter v prijetnem jeziku obravnavajo nad vse zanimive brčmetne. Tako je Albin Skrk napisal daljši članek o oljki in tokljah na Trškem, v katerem na zanimiv način prikazuje začetek, razvoj in propad in nekaj tako važne gospodarske panoge pri nas, obenem pa običaje, ki so se razvili okrog pridelovanja olja. Za naše mandirarje bosta posebno zanimiva folklorna članka »Kako so živel naši predniki« in »Kodrečje« (Teško življenje mandirarjev), ki rišeta življenje naših dedov. Važen prispevek k slovenski toponomastiki je Košturov članek »Obala od Zavelj do Stivana«, v katerem o zbrana številna slovenska edinstva imena ob obali.

Zgodovina naših krajev je prikazana v treh zelo prijetnih animiranih člankih. Zorka Legisa priobčuje daljši članek iz zgodovine devinskega gradu, v katerem niza pred bralca številne zgodovinske podatke in kakšno legendo, ki se je stvorila med našim ljudstvom o tem, nekdanj tako močnem gradu. Gotovo se bodo tudi v bodoče našli poštvovalni pisici, ki bodo še nadalje obravnavali zgodovino gradov in njihovih podložnikov — slovenskih kmetov, kar bo pripomoglo k poznavanju lastne zgodovine med našim ljudstvom. Zelo dobrodošla v ta namen sta tudi Blažinov »O nastanku Rimanov« ter Novak »Kje je bilo mesto Pucium«,

O ostalih člankih bomo zaradi pomanjkanja prostora spregovorili v prihodnji številki. Ze dane; pa lahko to novo knjižno izdajo SHPZ najtopleje priporočamo vsem Slovincem kot najlepšo in najcennejšo zabavo v dolgih zimskih večerih.

Ostalih člankih bomo zaradi pomanjkanja prostora spregovorili v prihodnji številki. Ze dane; pa lahko to novo knjižno izdajo SHPZ najtopleje priporočamo vsem Slovincem kot najlepšo in najcennejšo zabavo v dolgih zimskih večerih.

bis.

Moskovski otroci plešejo okrog božičnega drevesa, ki ga vsako leto opremijo v Domu sindikatov v Moskvi.

NAŠEMU GOSPODARSTVU JE TREBA ČIM PREJ ODPOMOČI

Slabe gospodarske perspektive
za prve mesece prihodnjega leta

Še vedno pada pomorski promet preko naše luke - Industrijske naprave se zelo malo izkoriščajo - Težak položaj trgovcev in obrtnikov - Menični protesti se množijo, prihranki se krčijo

Ob koncu leta 1953, se stanje v našem gospodarstvu kaže zelo temno in brez perspektive. Znano je, da predstavlja mesec december za trgovsko, obrtniško in malo-industrijsko delovanje eno od najbolj ugodnih dob v letu, bodisi zaradi nekaterih tradicionalnih praznikov, bodisi zaradi 13. plače, božične nagrade. Vse to nekako poljubuje, da v prve mesece prihodnjega leta, ko je običajno najbolj ugodno za delovanje, ne bomo imeli nobene pomoči malim gospodarstvenikom.

Kot je vsem znano, smo doživeli v zadnjem trimesečju letosnja leta dogodke, kot anglo-ameriško notno od 8. oktobra in novembrske krvave spopade, ki so imeli porazne posledice za našo ekonomsko in politično situacijo. V oktobru so prodaje na drobno padle povprečno na 50 odst. normalne ravni prejšnjega leta, menični protesti so pa dosegli do astronomskih zneskov 67 milijonov; trgovski promet v pristanišču je padel za 12 odst. v primeri z oktobrom prejšnjega leta in za 22 odst. v primeri s septembrom letošnjega leta; obrtniški denarni zneski vloženi v bankah in poštah hranilnicah so bili dvignjeni iz prejšnjega leta zaradi nestalne situacije. Samo poštne priloge so bile dvignjene v vrednosti 70 milijonov lir, dočim so bili iz bank dvignjeni še mnogo milijonov.

Posebno razveseljuje je ugotovitev, da je letošnji koledar SHPZ napravil velik korak naprej tudi glede izbora in vsebine članov, čeprav je bil že lani na zelo dostojni višini. Posebno močno je zastopana zgodovina delavskega gibanja in sicer kar s petimi izvirnimi članki. Članek »Delavsko gibanje proti trem fašizmom« prikazuje borbo demokratičnega gibanja od leta 1918. do danes; številne slike ponazarjajo obseidlo. Zelo zanimiv je članek Rika Malalana o nanku I. prekomorske brigade, ki so jo osnovali bivši konfiranti in priporniki v luži Italiji. Varnost te vrste članke je zlasti v tem, da prikazujejo k ugotavljanju resnične zgodovinske slike naše polpreteklo dobe. Zato pomeni vsak tak članek važen doprinos k slovenski zgodovini. Iz tega razloga je za Slovence in delavsko gibanje na Goriškem pomemben prispevek I. rana Nanuta »Delavsko gibanje na Goriškem«, v katerem je v obliki osebnih spominov svetljenj veljajo naprednega gibanja. Isto velja tudi za Gapaninjeve članke o Srebrniču, ki vsebuje dragocene, deloma neobjavljene podatke o tem velikem sinu Goriške.

Zelo zanimivi so članki, ki pogledajo na neizpranjo zakladnico slovenskega narodopisja na Trškem. Vsi so popolnoma izvirni ter v prijetnem jeziku obravnavajo nad vse zanimive brčmetne. Tako je Albin Skrk napisal daljši članek o oljki in tokljah na Trškem, v katerem na zanimiv način prikazuje začetek, razvoj in propad in nekaj tako važne gospodarske panoge pri nas, obenem pa običaje, ki so se razvili okrog pridelovanja olja. Za naše mandirarje bosta posebno zanimiva folklorna članka »Kako so živel naši predniki« in »Kodrečje« (Teško življenje mandirarjev), ki rišeta življenje naših dedov. Važen prispevek k slovenski toponomastiki je Košturov članek »Obala od Zavelj do Stivana«, v katerem o zbrana številna slovenska edinstva imena ob obali.

Zgodovina naših krajev je prikazana v treh zelo prijetnih animiranih člankih. Zorka Legisa priobčuje daljši članek iz zgodovine devinskega gradu, v katerem niza pred bralca številne zgodovinske podatke in kakšno legendo, ki se je stvorila med našim ljudstvom o tem, nekdanj tako močnem gradu. Gotovo se bodo tudi v bodoče našli poštvovalni pisici, ki bodo še nadalje obravnavali zgodovino gradov in njihovih podložnikov — slovenskih kmetov, kar bo pripomoglo k poznavanju lastne zgodovine med našim ljudstvom. Zelo dobrodošla v ta namen sta tudi Blažinov »O nastanku Rimanov« ter Novak »Kje je bilo mesto Pucium«,

Ostalih člankih bomo zaradi pomanjkanja prostora spregovorili v prihodnji številki. Ze dane; pa lahko to novo knjižno izdajo SHPZ najtopleje priporočamo vsem Slovincem kot najlepšo in najcennejšo zabavo v dolgih zimskih večerih.

večji zneski, katerih skupna vrednost še ni znana. Če pomislimo, da so za par let vsak mesec delovno silo naraščali, tedaj lahko ocenimo važnost teh dnigov. Donos neposrednih davkov na trgovske posle in gradnje je bil za 272 milijonov nižji kot v istem mesecu lanskega leta.

V teku oktobra je ostalo brez zaposlitve 4530 oseb (upisanih v seznam brezposelnih); to je največje število vseh mesecev letošnjega leta.

V industrijskem sektorju je stanje istotako težko. Ljudskemu Se. Marka je delala z 58 odst. svoje zmogljivosti, ravno tako Tovarna strojev sv. Andreja; delavnica mostov in žerjavov CRDA s 77 odst., dočim je latjedelnica So Roka v Miljah izkoristila le 4 odst. zmogljivosti svojih naprav. Nizek je na vsak način naveden vseh proizvodnih in gradbenih dejavnosti, ki so se nanašajo na pomorski promet v pristanišču. V novembri je bilo zabeleženo nadaljnje znižanje prometa in tudi skupna bilanca prvih 11 mesecev leta je na žalost negativna.

Podatki so naslednji: november 1952: skupno 253.000 ton, oktober 1952: 246.000 ton, november 1953: 226.000 ton; januar-november 1952: 3.795.000 ton, januar-november 1953: 3.161.000 ton.

ni ZVU z nobeno izjavo opravičila tega svojega ukrepa.

Samo par desetletj temu stanovanj na Opčinah je bilo danih na razpolago komisiji za doodeljevanje stanovanj, dočim je druga skupina hiš v Koloniji v pravi zasmejenosti, ker se za stanovanje zahteva 20.000 lir najemnine. Tudi če bi moglo biti upravičeno, naj vložijo zainteresirane, naj vložijo prošnjo za stanovanje v Koloniji, ne moremo smatrati za logično zahtevati nove prošnje za ona na Opčinah, ker bi se jih bilo moglo dodeliti brez nadaljnega na podlagi točkovanja. Toda vidi se, da morajo biti brezdomci večni plačevalci papirja, kolektivni.

In kot da vse to še ne bi zadostovalo, so za bodoče leto predvideni tisoči novih sodnih izgovorov, ker jih bo zadnje podaljšanje zapore do 30. junija 1954 prepričilo le okrog 30%. Temu se pridružuje perspektiva povzivanja na emnin, ki je skrajno nepopolnoma zaradi težkega gospodarskega stanja in proti kateremu se morajo dvigniti vsi tržaski najemniki.

Za zaporo sodnih izgovorov in najemnin se borijo razni mestni organizmi na podlagi enotne resolucije podpisane s strani 9 političnih, sindikalnih in kmetijskih organizacij. Okrog te borbeno fronte je treba razviti najrazličnejše pobude po tovarnah in okrajih z resolucijami, delegacijami itd. Nadajale se je treba nadaljevati borbo za večja državna nakazila za gradnjo ljudskih hiš in tudi za posojila, ki naj ga sklene občina čim prej in ga uporabi za rešitev stanovanjske krize. Za to zadnje zahtevajo je podpisalo enotno resolucijo enajst strank in ustanov, in na tej podlagi je treba odločno boriti.

Upajamo, da bodo z novim letom začele postopno vsajati vedno nove ljudske hiše, ki bodo zadovoljile vse neštevne brezdomce našega mesta.

zaradi kritičnega stanja dejavnosti, ki karakterizira največji del podjetij vseh postopnega niza, naraščajo, tedaj lahko ocenimo važnost teh dnigov. Donos neposrednih davkov na trgovske posle in gradnje je bil za 272 milijonov nižji kot v istem mesecu lanskega leta.

V teku oktobra je ostalo brez zaposlitve 4530 oseb (upisanih v seznam brezposelnih); to je največje število vseh mesecev letošnjega leta.

V industrijskem sektorju je stanje istotako težko. Ljudskemu Se. Marka je delala z 58 odst. svoje zmogljivosti, ravno tako Tovarna strojev sv. Andreja; delavnica mostov in žerjavov CRDA s 77 odst., dočim je latjedelnica So Roka v Miljah izkoristila le 4 odst. zmogljivosti svojih naprav. Nizek je na vsak način naveden vseh proizvodnih in gradbenih dejavnosti, ki so se nanašajo na pomorski promet v pristanišču. V novembri je bilo zabeleženo nadaljnje znižanje prometa in tudi skupna bilanca prvih 11 mesecev leta je na žalost negativna.

Podatki so naslednji: november 1952: skupno 253.000 ton, oktober 1952: 246.000 ton, november 1953: 226.000 ton; januar-november 1952: 3.795.000 ton, januar-november 1953: 3.161.000 ton.

ni ZVU z nobeno izjavo opravičila tega svojega ukrepa.

Samo par desetletj temu stanovanj na Opčinah je bilo danih na razpolago komisiji za doodeljevanje stanovanj, dočim je druga skupina hiš v Koloniji v pravi zasmejenosti, ker se za stanovanje zahteva 20.000 lir najemnine. Tudi če bi moglo biti upravičeno, naj vložijo zainteresirane, naj vložijo prošnjo za stanovanje v Koloniji, ne moremo smatrati za logično zahtevati nove prošnje za ona na Opčinah, ker bi se jih bilo moglo dodeliti brez nadaljnega na podlagi točkovanja. Toda vidi se, da morajo biti brezdomci večni plačevalci papirja, kolektivni.

In kot da vse to še ne bi zadostovalo, so za bodoče leto predvideni tisoči novih sodnih izgovorov, ker jih bo zadnje podaljšanje zapore do 30. junija 1954 prepričilo le okrog 30%. Temu se pridružuje perspektiva povzivanja na emnin, ki je skrajno nepopolnoma zaradi težkega gospodarskega stanja in proti kateremu se morajo dvigniti vsi tržaski najemniki.

Za zaporo sodnih izgovorov in najemnin se borijo razni mestni organizmi na podlagi enotne resolucije podpisane s strani 9 političnih, sindikalnih in kmetijskih organizacij. Okrog te borbeno fronte je treba razviti najrazličnejše pobude po tovarnah in okrajih z resolucijami, delegacijami itd. Nadajale se je treba nadaljevati borbo za večja državna nakazila za gradnjo ljudskih hiš in tudi za posojila, ki naj ga sklene občina čim prej in ga uporabi za rešitev stanovanjske krize. Za to zadnje zahtevajo je podpisalo enotno resolucijo enajst strank in ustanov, in na tej podlagi je treba odločno boriti.

Upajmo, da bodo z novim letom začele postopno vsajati vedno nove ljudske hiše, ki bodo zadovoljile vse neštevne brezdomce našega mesta.

BOŽIČNI OBIČAJI
po slovenski zemlji

Pri nas Slovincih so bili božični prazniki vedno povezani z različnimi običaji, ki so izhajali iz starodavnih časov, ko so ljudje verovali v razne vraže in tajne naravne sile, pred katerimi se je bilo treba zavarovati. Ti običaji niso bili povsod enaki in so se precej razlikovali od pokrajine do pokrajine in celo od vasi do vasi.

Opisali bomo nekoliko božičnih običajev v okolici Ptuj. Tam se je božični čas začel z adventom. Na dan Sv. Barbare (4. decembra) so imela ptujška mestna dekleta navado odrezati slivovih, češnjevih ali višnjevih vejic, katere so postavljale v vaze ali druge posode, napolnjene z vodo. Če so se vejice do Svetega posta (božični večer) razvele, potem je bila prihodnje leto gotovo poroka. Ljudje so pravili, da se v Ptuj vse vejice razvele in da se zato vsa dekleta poročijo.

Na dan Sv. Lucije (13. decembra) so gospodinjice spekle poseben prešen kruh iz najrazličnejšega zrnja, ki ga je morala družina pojediti pred sončnim vzhodom. Ta kruh je veljal tudi kot dobro zdravilo zoper steklino. V Halozah so imeli navado na Lucijino začetni delati čarovniški stolec, ki so ga delali do Božiča — 12 dni. Vsak dan pred sončnim vzhodom se je moral pridejati stolec les, ki je moral biti vedno iz druge tvarine in vreden isto jutro. Kdor ga je delal, se ni smel ves čas umiti, niti ne hoditi v cerkev ali moliti. Na božični večer ga je potem nesel k polnočnici in če je pri povzdigovanju pogledal čez stolec je mogel videti coprnice z latvicami na glavi in z lučjo v roki. Ko jih je zagledal, je moral hitro bežati, sicer bi ga coprnice razdrobile v sončni prah.

Na Tomaževo (21. decembra) ne sme gospodinja peči kruha. Pravilo, da je neka gospodinja nekoč pekla na Tomaževo kruh pa je prišel velik črn pes, ki se ni dal izgnati, čeprav ga je gospodinja na vse načine izganjala izpod mize. Tedaj ji je župnik svetoval, naj v bel prahu zavije najlepši pečeni kruh kruha in ga postavi pred lso. Pes je res takoj popadel koleno in odšel. Od tedaj si nobena gospodinja ne upa na Tomaževo peči kruh.

Na dan pred Božičem, ki so mu pravili Sveti post, so gospodinjice vse lepo pomile in pomete, da ne bi Božič našel nič grdega in umazanega v hiši. K polnočnici so nosili kos kruha, katerega so ob povratku dali živini, da bi ostala vneto zdrava. Pod mizo so imeli običaj postavljati verigo, srp, telega in drugo poljsko orodje. Na mizo pa poseben kruh »koprtnik« ali »pomik« , poleg njega pa nož, ključ in lonec pšeničnih otrobov. Ključ so zatikali poleti v vrata, kadar je grmelo, da ne bi treščilo v hišo. S srpom, ki je ležal pod mizo, so pa poleteli sekali megle, ko se je približevala nevihta s točo.

Hlapci so na božični večer ostajali doma in kradijo po drugih skednjih seno, ker je obhajalo verovanje, da bo konj, ki bo to noč jedel več vrst sena vse leto rešen in mnenobeneno seno ne bo škodovalo; komur pa odnesejo seno, bo imel vse leto šlo konje. Zato so vsi to noč zabijali vrata na skednji in h'evih, pa tudi vrata na svinjaki, da jim coprnice ne bi poškovale svinj, ki imajo coprnice na božični večer največjo moč.

Pred polnočico so dekleta prinesla v kuhinjo »epod kumena« naročajo drv, ko so vrnila, so jih pa prešla. Če so bila sparana je pomenilo, da se bo dočito dekle prihodnje leto poročilo.

Po polnočici se je družina zbirala doma ob božičnem drevescu in vsi njo poslušala zgodbe starcev o božičnih nočeh. Božična drevesca so bila lepo okrašena z različnimi papirnati cvetlicami, z rdečimi jabolki, pozlačenimi orehi, s pecivom in svečicami.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

Božična jelka je že stoletja v navadi pri vseh slovenskih narodih in tudi v drugih deželah. Bogato okrašeno drevo že od nekdaj predstavlja željo po obilici in bogastvu, željo, da bi novo leto, ki se približuje, prineslo blaginjo in zadovoljstvo v družine.

sku. Odesi in Lvovu in to na podlagi sklepa ministrstva za kulturo ZSSR. Do takrat bodo razpolagale vse prestolnice sovjetskih republik s kinodvoranami, ki bodo opremljene za predvajanje tridimenzionalnih filmov.

Zaradi vedno večjega zanimanja, ki ga kaže občinstvo do teh filmov, se je sklenila povečati proizvodnja. Prav v tem mesecu se dokončujeta dva stereoskopska barvna filma. Prvi stereoskopski kino na svetu je bil odprt v Moskvi v začetku 1941. leta. Natančen študij fizičnih načel tridimenzionalne kinematografije je omogočil sovjetskim znanstvenikom, da so iznašli nov sistem za proizvajanje in predvajanje. Novi sistem izboljšuje tridimenzionalni učinek. Uporabljajo pa se lahko tudi navadni filmi. V prihodnjem letu se bo delo za razvoj stereoskopske kinematografije razvijalo na široki podlagi.

Nararša primanjkljaj norveške zunanje Irgovine Centralni statistični urad Norveške obvešča, da je primanjkljaj norveške zunanje trgovine za prvih deset mesecev tekočega leta porastel na 1.726 milijonov kron, to je za 286 milijonov več, kot v isti dobi preteklega leta.

Ho Ši Min vodja Vietnam

HammarSmithovi bolnišnici v Londonu so nedavno sestavili nov aparat, nekako umetno oko. Aparat se po njegovem 32 letnem projektantu, dr. Denisu Grahamu Melroseu, zdravniku iz Putneya, ki ga je priel konstruirati pred štiri leti, imenuje »Melroseov stroj«. Novega aparata, ki bo med operacijami prevzel funkcije srca, in ki razdeli ter dopolnjuje kroženje krvi, se niso preizkusili na ljudeh, pač pa uspešno na živalih.

Umetno srce so konstruirali strokovnjaki in tehniki HammarSmithove bolnišnice v enem letu. Stroj ima dve črpalki, od katerih prva opravlja delo desnega prekata srca in črpa kri v umetna pljuča, druga pa delo levega prekata, v katerega se vrača s kisikom osvežena kri.

O živalski krmi Pri živalih, ki se hranijo s krmno, kateri primanjkljaj bakra, se razvije bolezen, ki je podobna človeškemu protinu. Kljub temu, da se živali hranijo s krmno, v kateri je dovolj fosforja in kalcija, toda »ko je v njej manj kot 4 milijoninke bakra, se kosti razvijajo nepravilno, podobno kot primeru rahitisa, (kadar primanjkljaj hrani fosforja). Pri starejših živalih postanejo kosti krhke in redke ter se pričnejo bolečine.

Omenjeno bolezen zdravijo z bakrovim sulfatom. Krvna fosfataza, postane po naglem dvigu primanjkljajev bakra zopet normalna, prav tako tudi kalcifikacija kosti, ki se hitro ojačijo.

Nararščanje brezposelnosti v Združenih državah Iz državnih podatkov izhaja, da je število brezposelnih v ZDA naraslo za približno 10 odst. in to v razdobju od avgusta do septembra in sicer v primeri z istim razdobjem iz leta 1952.

Val brezposelnosti je prav povezan z delom industrijske države, kot Pensilvanijo in Michigan. Po mnenju revije »United State News and World Reports« bo brezposelnost narasla v prihodnjih devetih mesecih v razmerju 250.000 enot na mesec.

Nov sistem za tridimenzionalne filme v ZSSR »Literaturnaja gazeta« poroča, da se gradi v središču Moskve stereoskopski kinematograf. V teku prihodnjega leta bodo zgradili stereoskopske kinematografe v Leningradu, Tbilisiju, Bakuju, Taškentu, Vilni, Novosibirsku, Sverdlov-

Nov sistem za tridimenzionalne filme v ZSSR »Literaturnaja gazeta« poroča, da se gradi v središču Moskve stereoskopski kinematograf. V teku prihodnjega leta bodo zgradili stereoskopske kinematografe v Leningradu, Tbilisiju, Bakuju, Taškentu, Vilni, Novosibirsku, Sverdlov-

Nov sistem za tridimenzionalne filme v ZSSR »Literaturnaja gazeta« poroča, da se gradi v središču Moskve stereoskopski kinematograf. V teku prihodnjega leta bodo zgradili stereoskopske kinematografe v Leningradu, Tbilisiju, Bakuju, Taškentu, Vilni, Novosibirsku, Sverdlov-

Nov sistem za tridimenzionalne filme v ZSSR »Literaturnaja gazeta« poroča, da se gradi v središču Moskve stereoskopski kinematograf. V teku prihodnjega leta bodo zgradili stereoskopske kinematografe v Leningradu, Tbilisiju, Bakuju, Taškentu, Vilni, Novosibirsku, Sverdlov-

Nov sistem za tridimenzional

